

Bruxelles, den 16.12.2013
COM(2013) 888 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om et fakultativt kvalitetsudtryk "produkt fra ø-landbrug"

DA

DA

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
2.	Den aktuelle situation for ø-landbrug	3
2.1.	Ø-landbrugs socioøkonomiske betydning.....	5
2.2.	Landbrugsproduktion på øer	6
3.	Eksisterende mærkningsordninger i medlemsstaterne	7
4.	Argumenter for indførelse af et fakultativt kvalitetsudtryk	9
4,1.	Produkternes eller landbrugsmetodernes "horisontale" karakter	9
4,2.	Merværdi.....	10
4.3.	Europæisk dimension.....	10
5.	Konklusion	10

1. INDLEDNING

I henhold til artikel 32 i forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer¹ skal Kommissionen senest den 4. januar 2014 forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport, eventuelt ledsaget af hensigtsmæssige lovgivningsforslag, om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at indføre det nye udtryk "produkt fra ø-landbrug".

Ifølge artikel 32 må dette udtryk kun anvendes for produkter:

- der er beregnet til konsum og opført i traktatens bilag I
- hvortil råvarerne stammer fra øer
- for forarbejdede produkters vedkommende skal forarbejdningen også foregå på øer i tilfælde, hvor dette i væsentlig grad influerer på slutproduktets særlige kendetegn.

For at få bedre indblik i ø-landbrug i de enkelte EU-lande har Kommissionen bl.a. foretaget høringer af medlemsstaterne og interessenter på området² og deltaget i drøftelser i de relevante fora³. I juni 2013 afholdt den en todages workshop med landbrug og fødevarerindustri på øer som tema⁴. Disse høringer og drøftelser har sammen med den videnskabelige og strategiske rapport, som Det Fælles Forskningscenter (FFC) udarbejdede efter workshoppen⁵, i vid udstrækning dannet grundlag for nærværende rapport.

Denne rapport indeholder en redegørelse for de socioøkonomiske forhold og særlige omstændigheder ved ø-landbrug, en gennemgang af de eksisterende mærkningsordninger og en diskussion af de argumenter, der taler for at indføre et fakultativt kvalitetsudtryk for "produkter fra ø-landbrug".

2. DEN AKTUELLE SITUATION FOR Ø-LANDBRUG

I denne rapport anvendes følgende definitioner:

- det fakultative kvalitetsudtryk "produkt fra ø-landbrug" er en generisk/horisontal betegnelse, som anføres på et produkts etiket uden angivelse af nogen bestemt ø og uden noget figurativt indhold som f.eks. et logo.

Udtrykket må kun bruges for produkter,

(1) der er bestemt til konsum

(2) der er opført i bilag I til traktaten

---

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 af 21. november 2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer (EUT L 343 af 14.12.2012, s. 1).

² Spørgeskemaer til medlemsstaterne og interessenter (28. januar 2013 og 6. juni 2013).

³ Rådgivende gruppe om kvalitetspolitik og ekspertgruppe om bæredygtighed og kvalitet inden for landbrug og udvikling i landdistrikter.

⁴ Sevilla, 13-14. juni 2013.

⁵ Santini F., Guri, F., *m.fl.* (2013), *EU island farming and the labelling of its products*, JRC Scientific and Policy Reports, JRC84949.

(3) hvortil råvarerne stammer fra øer.

For forarbejdede produkters vedkommende skal forarbejdningen også foregå på øer i tilfælde, hvor dette i væsentlig grad influerer på slutproduktets særlige kendetegn⁶.

- ved "ø-landbrug" forstås produktion af landbrugsprodukter og fødevarer på øer
- ved "ø-produkt" forstås et landbrugsprodukt eller en fødevare produceret på en ø.

I modsætning til visse andre geografiske begreber er en "ø" ret let at definere: en ø er et stykke land omgivet af vand. Der er dog ofte blevet benyttet mere præcise definitioner til særlige formål, hvor man har baseret sig på yderligere kriterier som f.eks.:

- størrelse (målt i areal eller indbyggertal)
- om der findes faste forbindelser til fastlandet, eller hvor stor afstanden hertil er
- om der findes en regional forvaltningsmyndighed.

Til statistiske formål har Eurostat fastlagt følgende kriterier for definitionen på en "ø":

- (i) et areal på mindst 1 km²
- (ii) en afstand til fastlandet på mindst 1 km
- (iii) en fastboende befolkning på over 50 indbyggere
- (iv) ingen fast forbindelse (f.eks. bro, tunnel, dige) til fastlandet
- (v) rummer ikke en hovedstad i et EU-land.

Det ville give anledning til en del problemer at anvende disse kriterier i forbindelse med mærkning af landbrugsprodukter. F.eks. ville øer, der har en fast forbindelse til fastlandet, men som i økonomisk henseende ikke reelt er en del af fastlandet, blive udelukket, og det samme ville være tilfældet med mange tyndtbefolkede øer. Øgrupper, der har over 50 indbyggere, men består af mange øer, der hver især har færre indbyggere (hvilket er tilfældet med mange finske og svenske øer), ville ikke falde ind under definitionen, selv om de har stort set de samme problemer.

Inden for **Struktur- og Samhørighedsfondene**⁷ defineres øer som "ø-medlemsstater, der er berettigede til støtte fra Samhørighedsfonden, og andre øer med undtagelse af sådanne, hvor en medlemsstats hovedstad er beliggende, eller som har en fast forbindelse med fastlandet". I modsætning til Eurostat-definitionen omfatter denne definition også små øer og øer tæt på kystområder, og den omfatter to EU-lande (øerne Malta og Cypern), men ikke Irland eller Det Forenede Kongerige, ligesom heller ikke mange små øer med en fast forbindelse til fastlandet er med.

⁶ Artikel 32 i forordning (EU) nr. 1151/2012.

⁷ Artikel 52 i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 1999 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden (EUT L 210 af 31.7.2006, s. 25).

I betragtning af de forskellige definitioner er det vanskeligt at sige, nøjagtigt hvor mange øer der findes i EU. Skønnene herover spænder fra ca. 300 på basis af de snævrere definitioner (ingen fast forbindelse, minimumsstørrelse osv.) til over 300 000 (fortrinsvis i Finland og Sverige), hvis man alene baserer sig på rent geomorfologiske kriterier⁸.

Selv om der er store forskelle mellem disse øer, både i geomorfologisk, demografisk, kulturel og forvaltningsmæssig henseende, kan der dog indkredses visse brede fællestræk:

- mange øer er bjergrige
- de har ofte et naturligt havklima
- de er afsides beliggende og vanskeligt tilgængelige
- de har en enestående og skrøbelig natur
- de er normalt præget af demografisk dynamik (undtagen små øer, der ofte er ramt af affolkning)
- de har en stærk kulturel identitet
- de har i mange tilfælde en autonom forvaltning.

Hvordan man definerer en "ø", afhænger af, hvad definitionen skal bruges til. Når det drejer sig om mærkning af produkter fra ø-landbrug, er det nødvendigt at afklare, hvad mærket nærmere bestemt skal udtrykke, for at kunne afgøre, hvordan en ø skal defineres.

2.1. Ø-landbrugs socioøkonomiske betydning

Landbrug og fødevarerindustri er vigtige erhvervssektorer på EU's øer. Landbrug, skovbrug og fiskeri tegner sig for 2,7 % af bruttoværditilvæksten på øerne (BVT), hvilket skal sammenlignes med 1,6 % af bruttoværditilvæksten i hele EU-27. Fødevarerindustrien spiller også en relativt større rolle på øerne end på fastlandet, idet den tegner sig for 19 % af industribeskæftigelsen i forhold til 13 % for hele EU.

Øernes andel af den nationale landbrugsproduktion er størst i Grækenland og Italien, især på grund af deres tre store øer (Sicilien, Sardinien og Kreta). Sicilien og Sardinien tegner sig for over halvdelen af landbrugsproduktionen på alle øerne i EU målt i værdi, mens Kreta, Azorerne og Réunion tegner sig for 5-10 %.

På basis af 2011-undersøgelsen af landbrugsstrukturerne, ifølge hvilken der fandtes 572 000 landbrugsbedrifter i NUTS 2 ø-regionerne i EU, kan det samlede antal landbrugsbedrifter på øer sættes til ca. 600 000. Deres samlede årlige landbrugsproduktion er blevet anslået til 11,5 mia. EUR.

Ø-landbrug står over for følgende **strukturelle udfordringer**:

- landbrugsarealet pr. bedrift ligger under EU-gennemsnittet
- ø-bedrifter er mindre arbejdskraftintensive end bedrifter på fastlandet
- den isolerede beliggenhed medfører større transportomkostninger (leverancer og forsyninger kan koste to-tre gange mere end på fastlandet)

---

⁸ http://www.scb.se/Pages/PressRelease_275646.aspx.

- det begrænsede indbyggertal begrænser produktionens diversitet og dermed også graden af lokal konkurrence
- affolkning kan føre til tab af specifik viden og knowhow
- produktionen er ofte specialiseret og dermed mere følsom over for bratte ændringer i den internationale økonomi
- vand- og energiforsyning samt affaldsforvaltning kan have negative virkninger for ø-landbrug.

Interessenter på området har peget på, at disse udfordringer rent faktisk har en positiv indvirkning på ø-produkternes og de lokale produktionsmetoders kvalitet og egenskaber. Ved landbrugsproduktionen på øer drages der fordel af særlige lokale karakteristika, hvilket fremmer kvaliteten, og der er en tæt forbindelse mellem primær produktion, forarbejdning og markedsføring, som foregår på et meget højt niveau baseret på traditionel knowhow. Desuden har nogle øers isolerede beliggenhed også bidraget til at forbedre de lokale forarbejdningsmetoder.

2.2. Landbrugsproduktion på øer

Produktionen domineres af to store **produktgrupper**: frugt og grøntsager samt specialafgrøder som oliven og vin. Disse to grupper repræsenterer en samlet produktionsværdi på henholdsvis 4,7 % og 3,6 % af den samlede produktionsværdi i disse sektorer i hele EU, og de tegner sig for tæt ved 60 % af den samlede ø-produktion i EU sammenlignet med 30 % i hele EU.

Bedrifterne på øer er især gartneribrug. Med enkelte undtagelser (f.eks. korn på Sicilien og sukkerrør på nogle tropiske øer) er korn og andre markafgrøder generelt underrepræsenteret i forhold til resten af EU.

Med hensyn til den animalske produktion på øer er det fåre- og gedeavl, der dominerer. Produktionen af fåre- og gedekød er tre gange større på øer end EU-gennemsnittet.

Men når det drejer sig om de **særlige kendetegn ved ø-produkter** er medlemsstaternes og interessenternes meninger delte.

Der er nogle, der mener, at ø-produkter er særlige produkter på grund af

- traditionel knowhow
- særlige klimaforhold, der har indflydelse på modning, forarbejdning og transport
- lokale råvarer.

Disse særlige kendetegn opfattes som værende direkte knyttet til traditioner, ekspertise og opskrifter, der er nedarvet gennem generationer, og særlige betingelser for dyrkning af lokale afgrøder og avl af lokale dyreracer.

Andre peger på, at det er vanskeligt at dokumentere de særlige kendetegn ved ø-produkter i forhold til produkter fra kystområder på fastlandet, og fremfører, at de ikke har nogen andre særlige karakteristika, der beror på, at de fremstilles på en ø, end deres oprindelse. Der findes ingen forarbejdningsmetoder, der kun kan anvendes på en ø, og det vil måske også være forkert at anse visse led i produktionen som f.eks. røgning eller tørring som værende

enestående og bero på øens klima, eftersom det ikke nødvendigvis er anderledes end klimaet på kysten på det nærmeste fastland.

Det ovenstående kan sammenfattes således:

- Ø-landbrug udviser en række fællestræk, som dog primært relaterer til **strukturelle udfordringer** snarere end til særlige kendetegn ved produkterne. Disse udfordringer søges allerede imødegået med de foranstaltninger, der iværksættes inden for rammerne af bl.a. strukturfondene, programmer for udvikling af landdistrikter, direkte støtteordninger under den fælles landbrugspolitik, transportpolitikken, forskningsprogrammer, lokale udviklingsstrategier osv.
- De strukturelle udfordringer kan anses for at have positiv indvirkning på ø-produkters **kvalitet/karakteristika** og på produktionsmetoderne (f.eks. ved at bidrage til bevarelse af kvalitet, knowhow og råvarer samt forbedring af lokale fremstillingsmetoder).
- Samspelet mellem natur og mennesker kan ganske vist tilføre ø-produkter særlige egenskaber, men de er normalt specifikke for **en bestemt ø**. Øer er vidt forskellige fra hinanden, og det forekommer derfor urealistisk at søge at indkredse bestemte fællestræk for alle ø-produkter eller i det mindste for produkter til konsum opført i bilag I til traktaten.

3. EKSISTERENDE MÆRKNINGSORDNINGER I MEDLEMSSTATERNE

Der findes i dag ingen EU- eller national lovgivning, der specielt tager sigte på beskyttelse af ø-produkter eller produkter fra ø-landbrug som sådanne.

Der findes dog følgende regler, som indirekte også gælder for markedsføring af ø-produkter og beskyttelse af dem mod misbrug eller illoyal praksis:

- EU-kvalitetsordninger, især
  - beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB) og beskyttede geografiske betegnelser (BGB)
  - POSEI-forordningerne om landbrug i fjernområder⁹, som især omfatter ø-områder, og hvorved der er indført en officiel EU-kvalitetsordning (RUP-logoet)¹⁰
- almindeligt gældende retsregler, f.eks. EU's og medlemsstaternes varemærkeregler, regler om illoyal konkurrence og almindelige forbrugerbeskyttelsesregler samt EU- og nationale regler om fødevareinformation til forbrugerne
- en kombination af ordninger som f.eks. regionale kollektiv- eller certificeringsmærker kombineret med EU-kvalitetsordninger (RUP-logo, BOB/BGB, økologisk landbrug).

---

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 228/2013 af 17.7.2006 samt Kommissionens forordning (EF) nr. 793/2000 af 25.8.2000.

¹⁰ Fra det franske udtryk *régions ultra-périphériques*.

Der er blevet opstillet en ikkeudtømmende liste med eksempler på landbrugs- eller fødevareprodukter, der indeholder en angivelse af produktets ø-oprindelse, på basis af

- oplysninger i Harmoniseringskontorets og WIPO's databaser
- mærker fundet på markedet
- EU-kvalitetsordninger
- regionale kollektivmærker og initiativer.

Kun få af dem indeholder den generiske/horisontale angivelse "ø" og/eller oversættelser heraf. Af de 8 400 varemærker, der er indsamlet for føde- og drikkevarer, indeholder størsteparten en angivelse af navnet på en bestemt ø, og kun 1 360 af dem indeholder udtrykket "ø" som sådant eller en oversættelse heraf, svarende til 16 % af alle undersøgte varemærker. Nogle af disse mærker - som ofte også indeholder en mere præcis geografisk angivelse af et bestemt ø-område - refererede reelt til produkter fra ø-landbrug, men 80 % af dem gjorde ikke (opdigtede navne, varemærker osv.).

Godt 85 % af alle mærkerne refererede til et bestemt ø-område og til produktets oprindelse på denne bestemte ø eller øgruppe, f.eks. Sardinien, Azorerne, Madeira eller Martinique. Varemærkernes indehavere er mere interesserede i at angive en snæver, veldefineret oprindelse end en generisk henvisning til, at deres produkter kommer fra en ø.

Der findes mange registrerede **territoriale varemærker** for ø-produkter i EU¹¹. Der er mange øer eller ø-områder, der har et eller flere kollektive mærker, hvilket samtidig gør det vanskeligt for forbrugerne. Disse mærker er baseret på kollektive varemærker eller certificeringsmærker, som ejes af private, lokale myndigheder eller offentligt-private partnerskaber, og de er alle sammen semifigurative varemærker (dvs. med et navn og et symbol).

RUP-logoet bruges til at promovere helt specifikke kvalitetsprodukter fra fjernområder i EU. Disse produkter er underlagt en række krav til kvalitet, dyrknings-, fremstillings- eller forarbejdningsmetoder eller til præsentation og emballage. Logoet benyttes især til bananer fra Guadeloupe, Martinique, De Kanariske Øer og Madeira, men også til andre frugter (f.eks. ananas og meloner) og grøntsager, blomster og vin fra disse regioner.

BOB/BGB-betegnelser for ø-produkter tegner sig for ca. 10 % af alle geografiske angivelser registreret i EU, og pr. 1. oktober 2013 blev 118 ud af i alt 1 158 BOB/BGB-produkter fremstillet på øer. Der findes desuden 50 ø-vine, hvis navne er beskyttede under en EU-kvalitetsordning. Der findes således i alt 168 registrerede BOB/BGB-produkter, der kommer fra øer i EU. BOB/BGB-produkterne tegner sig for ca. 5 % af den samlede værdi af landbrugsproduktionen på øerne i EU (ifølge FFC-rapporten).

Geografiske betegnelser refererer hovedsagelig til navnet på den pågældende ø (i 52 % af tilfældene, især græske øer samt Sardinien og De Kanariske Øer eller Balearerne), undertiden med angivelse af et yderligere navn (især for betegnelser på produkter fra Kreta), der fortæller mere om, hvorfra på øen produktet stammer. I andre tilfælde (32 %) refererer betegnelsen til et sted på en ø. Det er tilfældet med de fleste betegnelser fra Sicilien og for enkelte andre som

---

¹¹ Mange øer og/eller øområder har et eller flere kollektivmærker, hvilket kan virke forvirrende for forbrugerne.

f.eks. Stornoway på De Ydre Hebrider. I et par tilfælde (8 %) er der tale om navnet på en øgruppe (f.eks. Azorerne, Shetlandøerne, Orkneyøerne eller De Kanariske Øer).

Høringerne af medlemsstaterne og interessenterne samt undersøgelsen af BOB/BGB-logoet har vist, at

- producentsammenslutninger ikke altid angiver produktets ø-oprindelse i deres logoer. Logoerne fokuserer normalt ikke på den pågældende ø. I de fleste tilfælde er der tale om kreerede logoer.
- BOB/BGB er det foretrukne middel til at tilkendegive, at der er tale om et ø-produkt med særlige egenskaber og kvalitet. Det er normalt navnet på den pågældende ø eller det konkrete sted på øen, der angives,
- mens der kun er få eksempler på brugen af den generiske betegnelse "ø-produkt":
  - Danmark (honning fra de brune bier på Læsø, æbler fra Fejø)
  - Finland ("Ålandsfår" eller "øgruppeprodukt")
  - Nederlandene (*Waddengoud*)eller de regionale kollektivmærker indført af regionale myndigheder på Madeira (*product of Madeira*) og De Kanariske Øer (*Tenerife Rural, Gran Canaria Calidad, Alimentos del Hierro*).

Interessenterne fremdrog også eksempler på vildledende mærkning eller "falske" betegnelser som produkter fra ø-landbrug (billige efterligninger udbudt til turister) og understregede behovet for at beskytte ægtheden af landbrugsprodukterne fra EU's øer.

Det kan konkluderes, at der findes mange registrerede BOB/BGB-betegnelser for produkter fra EU's øer, men de tegner sig ikke for nogen betydeligt større andel af alle produkter, end hvad der gør sig gældende for EU som helhed. Der findes tillige et stort antal private mærker, som refererer til ø-oprindelse, og de fleste af dem angiver en bestemt ø.

4. ARGUMENTER FOR INDFØRELSE AF EN FRIVILLIG KVALITETS BETEGNELSE

Formålet med de fakultative kvalitetsudtryk, der indføres i henhold til forordning (EU) nr. 1151/2012, er at gøre det lettere for producenterne at få budskabet om deres landbrugsprodukters merværdi eller særlige egenskaber ud. De defineres således i forordningens artikel 29, stk. 1:

- udtrykket relaterer til en eller flere produktkategoriers "horisontale" karakteristika eller den produktions- eller fremstillingsmetode, der anvendes i bestemte områder
- det tilføjer produktet en merværdi sammenlignet med tilsvarende produkter
- det har en europæisk dimension.

4.1. Produkternes eller landbrugsmetodernes "horisontale" karakter

På grund af deres geografiske mangfoldighed har øerne i EU en betydelig og varieret produktion af landbrugsprodukter og fødevarer, ikke blot specialafgrøder (frugt, grøntsager, kartofler, olivenolie og vin), men også animalske produkter (fåre- og gedekød og i mindre grad mejeriprodukter og kvæg).

Fødevarerektoren spiller en langt større rolle for økonomien i EU's øsamfund end i EU som helhed og er ofte fortsat tæt knyttet til den vigtigste økonomiske aktivitet, nemlig turisme. Mange øer har udviklet strategier for "intelligent specialisering" for at kunne udnytte synergieffekterne mellem turisme og lokal fødevarereproduktion.

Lokal knowhow, traditioner, naturrigdom og lokal biodiversitet i form af særlige plantearter og lokale dyreracer har gjort fødevarereproduktionen til en af de vigtigste vækstmotorer for EU's øer, hvilket især giver sig udslag i udvikling af nicheprodukter med høj merværdi.

Men selv om dette generelt gælder for alle øerne, kommer disse faktorer ikke til udtryk på samme måde i de produkter, der er specifikke for den enkelte ø, og der er derfor ikke nødvendigvis tale om "horisontale" egenskaber, der er fælles for alle ø-produkter som kategori.

4.2. Merværdi

Selv om alle EU's øer har en række fælles karakteristika, som muligvis kunne afspejles i en generisk mærkning baseret på en betegnelse som "produkt fra ø-landbrug", ser der ud til at være delte meninger om, hvilken merværdi en sådan mærkning ville give.

Ved markedsføringen af deres produkter søger langt størsteparten af producenterne at udtrykke produktets ø-oprindelse ved at angive en **bestemt ø** eller øgruppe. Der er ikke fundet nogen eksempler på mærker eller kvalitetsordninger, der omfatter alle øer, uanset deres nærmere beliggenhed. "Horisontale" mærker bruges for grupper af små øer, f.eks. flere små danske øer eller "øgruppeprodukter" (Finland), men der er stadigvæk langt fra tale om nogen horisontal, generisk mærkningsordning for produkter fra ø-landbrug.

I nogle tilfælde konkurrerer øer desuden med hinanden, og angivelsen af en bestemt ø har afgørende betydning for en producent, der ønsker at profilere sig på markedet.

4.3. Europæisk dimension

EU's øer har mange fælles træk i relation til geografi og til natur-, menneskelig og social kapital samt økonomisk og politisk afhængighed af fastlandet.

Ifølge beskrivelsen af handelsmønstrene i FFC-IPTS' regionale "samfundsmæssige regnskabsmatricer" fra 2005¹² er det målt i værdi gennemsnitligt ca. 60 % af landbrugsproduktionen på EU's øer og 35 % af fødevarereindustriens produktion, der eksporteres, hovedsagelig til fastlandet i den medlemsstat, de tilhører. Det er kun mellem 7 % (Madeira) og 18 % (De Kanariske Øer) af øernes landbrugsproduktion, der går til andre medlemsstater eller tredjelande, og disse produkter falder allerede ind under en EU-ordning (RUP-logoet).

---

¹² Mueller, M. og Ferrari, E. (2012), *Social Accounting Matrices and Satellite Accounts for EU-27 on NUTS 2 Level (SAMNUTS2)*, JRC Scientific and Policy Reports, EUR 25687 EN.

5. KONKLUSION

Størsteparten af de problemer, EU's øer og deres landbrug står overfor, er **strukturelle** problemer og må primært løses med strukturelle midler og politiske foranstaltninger, som til dels allerede findes inden for rammerne af regionalpolitikken og landdistriktsudviklingspolitikken samt i form af støtte til kompensation for konkrete handicap.

Det er ikke alle produkter fra ø-landbrug, der er med i en af de eksisterende ordninger eller nyder godt af initiativer til at højne kvaliteten og værdien på markedet. Det er f.eks. kun ca. 5 % (målt i værdi), der er omfattet af BOB/BGB-ordningerne, og selv om RUP-logoet benyttes en del, er der tale om specifikke produkter fra fjerntbeliggende områder, der opfylder bestemte krav. På den anden side findes der mange private standarder, der ofte henviser til en bestemt geografisk oprindelse. Situationen forekommer dog at være ret forskellig fra den ene ø til den anden.

Følgende taler for at indføre det fakultative kvalitetsudtryk "produkt fra ø-landbrug":

- som et simpelt og **frivilligt redskab**, der ikke er forbundet med større bureaukrati eller kontrolforanstaltninger og ikke kræver større økonomiske ressourcer, vil et fakultativt kvalitetsudtryk være et velegnet middel for mange mindre producenter, især på små øer, der ikke er store nok til at indføre andre markedsføringsværktøjer (som f.eks. kollektive mærker, certificeringsmærker, territoriale mærker, BOB/BGB eller RUP-logo). Det vil dog kun være relevant for en mindre del af ø-produkterne.
- foruden at fungere som et **kommunikations- og markedsføringsredskab** vil et fakultativt kvalitetsudtryk tillige kunne tilføre en merværdi til nogle produkter fra ø-landbrug, især hvis medlemsstaterne sørger for at integrere det i eller koble det sammen med andre foranstaltninger.

På den anden side må der også tages hensyn til, at

- indførelsen af kvalitetsudtrykket "produkt fra ø-landbrug" også kunne **skade de producenter**, der allerede er med i kvalitetsordninger, ved at udsætte dem for konkurrence. Der er risiko for en **udvanding af eksisterende initiativer** (territoriale mærker, BOB/BGB osv.), som er underlagt strengere kontrol og/eller certificeringskrav og dermed også større omkostninger
- det faktum, at der i dag ikke findes noget generisk mærke for ø-produkter (mærker og markedsføring relaterer til **bestemte øer**), er et tegn på, at ø-begrebet ikke opfattes som værende tilstrækkeligt slagkraftigt eller ikke egnet til at formidle det rette budskab ud til forbrugerne. Det eneste eksempel på et mærke, der tilnærmelsesvis formidler et sådant budskab, er RUP-logoet, men det har et begrænset anvendelsesområde. Indførelsen af et fakultativt kvalitetsudtryk kunne få negative indvirkninger på de eksisterende ordninger.
- eftersom størsteparten af ø-produkterne ikke eksporteres, men afsættes lokalt eller på fastlandet i den pågældende medlemsstat, vil det måske være bedre at overlade reguleringen af mærkningen til **medlemsstaterne**
- **spektret** af produkter, der potentielt vil kunne komme med i ordningen, må antages at blive **kraftigt begrænset** som følge af de krav, der gælder i henhold til forordning

(EU) nr. 1151/2012, med hensyn til råvarenes oprindelse, produkternes forarbejdning og begrænsningen til bilag I-produkter

- de **strukturelle problemer**, øerne står overfor, vil kunne tackles ved hjælp af de eksisterende strukturelle instrumenter.

Denne rapport er tænkt som en faktuel analyse, som kan danne grundlag for en debat om, hvorvidt indførelsen af det nye fakultative kvalitetsudtryk "produkt fra ø-landbrug" er den rette måde at hjælpe producenter på øer med at formidle de egenskaber, der giver deres produkter en merværdi, ud til forbrugerne.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at drøfte denne rapport og glæder sig til at modtage deres feedback.